

Luku 3

Fagerholmilta tuli tekstari: *Oot jätkä sika!!! Vastasin:Mäkin sua :)*

Laahustin huoneeseeni ja kokeilin akustisesta muutaman soinnun. Kielet särähtivät oudon epävireisesti. Rojahdin sängylle odottamaan nälän heräämistä. Painoin tyynyn silmien peitoksi ja mietin, että tavallaan Fagerholmilla oli täysi oikeus olla minulle äksy. Olin illan päätteeksi pelastanut Juulian. Fagerholm arvatenkin näki asian toisin. Ehkä nämä eilisen kaltaiset bileet olivat toisille tärkeitä, mutta minulle ne edustivat vain tylsiä joko taas -elämyksiä. Porukassa piti näyttäytyä, vaikka sitten väkisin, koska luopiot kivitettiin äkkiä pysymään omissa luolissaan. Toisia kivitettiin ihan vain hovin vuoksi, esimerkiksi Fagerholmin isosisko, joka eilenkin oli juossut portaat alas ja huutanut falsettiin kohoavaa tyttökiljuntaa, että kuka saatana on kussut viuluun, kuka? Isosisko oli repinyt hiuk-siaan, etsinyt syyllistä kuin raivotar.

14

Jono oli juossut portaisiin, viulu oli nähtävä, ei voinut olla totta! Isosisko oli parkunut kädet viuhtoon, että missä oli syyllinen, missä? Syyllistä ei tietenkään ollut löytynyt, oliko sinne kukaan edes kussut? Lasse, kämpän ainoa promilleton, oli arvellut, että omenatuoremehu näyttää ihan kuselta, samoin Pommac. Lasse oli hellyttävän yksinkertainen kaveri, keväällä kahdeksantoista täyttänyt vaalea poninhäntä. Väitettiin, että pienenä se oli pudonnut kerrossängystä pää edellä parketille. Tärkeämpää oli, että Lassella oli auto.

Lasse oli auttanut minua Juulian raahaamisessa sen jälkeen kun olimme löytäneet tytön yläkerrasta Fagerholmin ja Talosen käsistä. Olin repäissyt Talosen päin vaatekaapin seinää. Vähän aikaa Fagerholmin silmissä oli näyttänyt siltä, että nyt lyötäisiin ja huolella, mutta lopulta me Lassen kanssa onnistuimme raahaamaan Juulian alakertaan. Jengi oli päyillyt ilonpilaajia. Kaiken päätteeksi Talonen oli keksinyt kaatua portaat alas mahalaskua. Sen naama oli jymähtänyt kipeästi rusahtaen alakerran laminaattilattiaan.

Sitä samaa se oli aina.

Mutta sitten muistin, mihin ilta oli päättynyt.

Jokin oli välähtänyt. Olin joutunut räpsyttelemään silmistäni terävän kirkkauden, joka oli tullut suoraan edestä kuin salama. Sen jälkituntu oli piikittynyt silmien läpi vasempaan ohimoon ja jäänyt sinne tykyttämään epämääräistä kipua. Muistin, etten ollut voinut painaa sormiani ohimolle, koska käteni olivat Juulian kainaloissa, kun raahasin sitä.

”Jäätävä hedari, vai?” pehmeä tytönääni oli sanonut.

15

Muistin elävästi hetken jolloin värit palasivat. Silmät edessäni olivat kuin kaksi vihreää oliivia. Katseiden kohtaaminen tuntui samalta kuin olisi painanut käden pienoissjunaradan muuntajan päälle; sähköisestä värinästä kasvoi todentuntuinen déj vu, jonka olin koskaan kokenut.

Tyttö, jolla oli vaalea polvipituinen vekkihame ja kirkkaan oranssi pitkähihainen apinapaita, oli kohottanut järjestelmäkameran eteensä kuin maljan. Hymynkare sen huulilla oli lähennellyt irvistystä – mutta sen silmät! Ne olivat vihreimmät silmät, jotka olin koskaan nähnyt. Ne olivat epätodellisen kauniit silmät. Muistin nähneeni apinapaidan jo aiemmin takapihalla, mutta vain selkäpuolelta. Mutta mikä hulluinta – vaikka tyttö oli minulle täysin vieras, aavistin

nähneeni nuo silmät joskus ennenkin.

Tytön huvittunut ilme oli sulanut hoksaamiskurttuun:

”Hei, etkö sä oo –”

”Lähdössä!” olin sanonut järkyttyneenä yhtäkkisestä sisäisestä

myllerryksestä. Samassa olivat äänetkin palanneet

värien seuraksi, sekä Juulian paino käsivarsilleni.

Olimme rynnineet tuulikaapista ulos, minä, Lasse ja tajuton

Juulia. Tytön jalat olivat olleet kymmenen senttiä ilmassa,

sitten hervottomina Lassen auton takapenkillä.

”Mihi?” Lasse oli kysynyt ja käynnistänyt mattamustan

Opelinsa.

”Himaan ja äkkiä. Juulia menee omaansa.”

Luku 18

Astuin Veeran perässä kivimuurin porttiaukosta

hautausmaalle. Maisema avautui edessämme hiljaisuutta

hohkaavana pimeytenä.

Siellä täällä näkyi himmeästi lepattavia kynttilöitä, jäljelle

jääneiden sanattomia muistutuksia, että emme me ole

unohtaneet.

Liekit loivat aavemaisesti liikehtivää valoa hautakivien pintaan. Etäämpänä rinteessä näkyi yksinäinen katulamppu.

Lampun ympärillä pyöri yökköjä tai mitä lie siivekkäitä.

Kapeita hiekkapolkuja risteili joka suuntaan. Hautarivistöt

olivat pitkiä ja viivasuoria. Kivien paljoutta katsellessa

tuli jotenkin epätodellinen tunne, että jalkojemme alle oli

piilotettu paljon kesken jääneitä lauseita ja ajatuksia.

Veera henkäisi ihastuksesta ja lähti hitaasti etenemään

lähintä polkua. Tyttö katseli kiinnostuneena hautakiviä ympärillään.

Yhden eteen se pysähtyi ja kumartui lukemaan.
”Elämäni päivät onnelliset, hetki, liian varhainen, muutti
uneksi ikuisuuden.”

98

Tytön äänessä värisi jännitys. Seisoin niin lähellä, että
vaniljan tuoksu tuli huumaavan voimakkaana kimppuun.
Tiesin seisovani liukkaalla merilevän värisellä kivellä.
Osoitin seuraavaa hautakiveä ja sanoin: ”Heikki Johannes
on kuollut satavuotiaana.”

”Mari oli kolmekymmentäyksi”, tyttö huokaisi ja siirtyi
eteenpäin. ”Tai tämä. Syntynyt tammikuussa ja kuollut
tammikuussa. Samana vuonna.”

Katsoin vuosiluvun mustasta epämääräisen muotoisesta
kivistä. Tammikuusta tammikuuhun jaksanut oli maannut
maan alla vuodesta 1972 saakka. Tuntui oudolta ajatella,
että haudassa ihmiset viettivät lopulta paljon enemmän
aikaa kuin eläessään.

”Saimi Marjaana on ollut lupsakka äiti ja isoäiti”, Veera
sanoi. ”Ihanaa!”

Käännymme ylemmäs rinteeseen. Eteneminen oli pätkittäistä,
sillä pysähdyimme lukemaan suurin piirtein jokaisen
kiveen hakatun tekstin, josta suinkin saimme selvän.
Aina kun kyykistyimme kynttilöiden valaisemalle haudalle,
toiset haudat ympärillämme tuntuivat häviävän näkyvistä.
Kun nousimme erään valtavan ison ja koristeellisen kiven
äärestä ylös, huomasin katulampun luona iäkkään pariskunnan.

Emme olleetkaan ainoat yövieraat täällä. Veerakin
näki ne ja pysähtyi katsomaan.

Käsi kädessä ne kävelivät lyhyin, töpöttävin askelin rinnettä
alas. Pitkä mies ja huivipäinen nainen.

”Arvaa mitä”, Veera kuiskasi ja tuli aivan viereen. ”Noistakin
jompikumpi menee ensin. On varmaan kamalaa jäädä
vanhana yksin.”

Siinä se taas oli. Merkki oli niin selvä, että lausuin ulkomuistista:

”*Jompikumpi* on suuhun sopimaton sana, aivan
kuin noidan loitsu.”

”Mitä sä tarkoitat?”

Kröhäisin. ”Yks juttu vaan mitä olen miettinyt, ei mitään
ihmeellistä. Kuoleehan ihmisiä autokolareissa ja laivaonnettomuuksissa

joskus läjäpäin. Ihan hyvin toi pariskunta
voi kupsahtaa yhtä aikaa.”

Veera katsoi minua pää kenossa. ”*Läjäpäin* vasta on hullu
sana. Sä kelaat ihan erilaisia juttuja kuin muut.”

Kohautin harteitani. ”Hermannin inhoaa *jompikumpia*.”

”*Jompikumpi*”, tyttö kuiskasi kokeeksi. ”*Jompikumpi*,
jompikumpi. Mä en ole edes ajatellut, miltä se kuulostaa.”

”Etkö sä aiokaan kuvata hautakiviä?”

”Hei joo, hyvä kun muistutit”, Veera sanoi ja tökkäsi minua
kynärpäällä kylkeen. ”En mä mitään hautakiviä halua
kuvata.”

Rypistin otsani että piruiliko joku nyt. Muistelin aamuista
kävelyä Kivihuoneelle ja oravien spiraalikiemuroita. Veera
kuolisi jos sen isä lähtisi, niin se oli sanonut. Sillä oli salaisuus,
se halusi kuvata hautoja yöllä. Ihmettelin, olinko sittenkään
ymmärtänyt oikein.

”Mitä kukaan vieraitten ihmisten hautakuvilla tekisi?”

En keksinyt vastausta. Tuskin niitä ainakaan *Lapsuuteni*
maisemiin tarvittaisiin.

”Anteeksi, että mutsi piruili silleen.”

”Hiukan mä häkellyin”, tyttö sanoi ja siirtyi seuraavan
haudan eteen. ”Se taitaa tykätä Sintsusta.”

Kohautin harteitani. ”Ainakaan se ei tykkää itsestään.”

Veera vilkaisi minua oudon ilmeettömänä. Sitten se kumartui

koskettamaan vaaleaa hautakiveä ja pudisti päätään.
Aivan kuin se olisi hitain liikkein silittänyt kiven pintaa. Sitten
se perääntyi polulle ja astui askeleen minua kohti.

”Anna käsi”, se sanoi ja ojensi omansa.

Annoin vasemman, koska oikea oli takin taskussa. Mietin
että elämänviivaako tyttö alkaisi lukea hautakynttilän
valossa. Vilkaisin sen olkapään yli. Vanha pariskunta oli
kadonnut pimeään.

Veera tarttui käteeni ja nykäisi minut peräänsä. Ja samalla
hetkellä kun jalkani liikahtivat eteenpäin, lämmin ilmavirta
osui kasvoihini aivan kuin joku olisi painanut käden
poskelleni ja sipaissut minuun uskalluksen siemenen.

Taisin kuvitella, ettei hautausmaalla ollut samanlaisia
sääntöjä ja elämänlakeja kuin muualla. Se oli kuin Lepää
rauhassa -nimiselle valtiolle kuuluva alue, demilitarisoitu
vyöhyke, minne oikean maailman riidat eivät ulottuneet.
Kaikki entisaikojen äänet oli haudattu ruumiiden mukana.
Kukaan ei sanonut vastaan, ei rimpuillut irti.

Mutta hautausmaallakin *jompikumpi* oli suuhun sopimaton
sana, aivan kuin noidan loitsu. *Molemmat* sen sijaan hiveli
kitalakea, sen pehmeässä soinnissa oli samaan aikaan
oliivia ja mansikkaa, vihreitä silmiä ja luonnonpunaista tukkaa.
Ei niitä kyllä voisi yhtä aikaa suuhun tunkea, yäk. Mutta
entäs jos haluaisin ensin maistaa molempia? Entäs jos testaisin
kuitenkin ensin? Sillä yhtä paljon kuin toivoin, että olisi
mahdollista opiskella kahta alaa samaan aikaan, halusin varmistua
myös tulevien vuosien päivittäisestä aamiaisesta.

101

Mannapuuroa ja mansikkaa, jota olin jo nauttinut, vai
oliivipaahtaria, jota minulle tarjottiin maistiaiseksi?

Halusin *tietää* ennen valintaa.

Faija oli joskus kertonut valinneensa mutsin siksi, että
Niina oli tuntunut liian täydelliseltä, epätodellisen täydelliseltä

naiselta. Tai tyttöhän se oli vielä ollut, vain vähän vanhempi
kuin minä nyt. Mutta epätodellisen täydellinen.
Minä en enää ollut ollenkaan varma, mitä täydellinen
edes tarkoitti.